യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 48

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
രൂഢേ സംസാരനിർവേദേ സ്ഥിതേ സാധുസമാഗമേ .
ശാസ്ത്രാർഥേ ഭാവിതേ ബുദ്ധ്യാ ഭോഗവൈതൃഷ്ണ്യ ആഗതേ .. 1
ജാതേ വിഷയവൈരസ്യേ സജ്ജനത്വേ തഥോദിതേ .
പ്രകാശേ സോന്മുഖീഭൂതേ ഹൃദയേ കലിതോദയേ .. 2
ധനാനി നാഭിവാഞ്ഛയന്തേ തമാംസീവ വിവേകിനാ .
ത്യജ്യന്തേ വിദ്യമാനാനി സംശുഷ്കാമേധ്യപർണവത് .. 3
ഭാരായ പാന്ഥദൃഷ്ട്യേവ ദൃശ്യന്തേ ദാരബന്ധവഃ .
യഥാശക്തി യഥാകാലമുപചര്യന്ത ഏവ ച .. 4
ഇന്ദ്രിയേഷ്വപി സംലഗ്നാ ഇന്ദ്രിയാർഥാഃ പുനഃപുനഃ .
ന ഭോഗാ അനുഭൂയന്തേ നൂനം ശാന്തമനസ്തയാ .. 5
ഏകാന്തേഷു ദിഗന്തേഷു സരഃസു വിപിനേഷു ച .
ഉദ്യാനേ പുണ്യദേശേഷു നിജേഷ്വേവ ഗൃഹേഷു വാ .. 6
സുഹൃത്കേലിവിലാസേഷു ശുഭോദ്യാനാശനാദിഷു .
ശാസ്ത്രതർകവിചാരേഷു ന തഥാ സ്ഥീയതേ ചിരമ് .. 7
ഉപശാന്തേന ദാന്തേന സ്വാത്മാരാമേണ മൗനിനാ .
ജ്ഞാതൈവാന്വിഷ്യതേ ജ്ഞേന വിജ്ഞാനൈകാന്തവാദിനാ .. 8
ഏവമഭ്യാസവശതഃ പരേ വിശ്രമ്യതേ പദേ .
നിമ്നേവാമ്ഭസി ശാന്തേന സ്വയമേവ വിവേകിനാ .. 9
സബാഹ്യാഭ്യന്തരം ശാന്താ ജ്ഞതൈവാർഥതയോദിതാ .
ന സംഭവതി ഭിന്നോ്ഽർഥ ഇത്യേവ പരമം പദമ് .. 10
നാർഥോപലബ്ധിർനോ ശൂന്യമസ്തി ബോധാത്മതാം വിനാ .
ഇത്യന്തരനുഭൂതിസ്ഥമാഹുസ്തത്പരമം പദമ് .. 11
ഏകബോധാതിസംബന്ധപരിണാമാന്ന ബോധതാ .
ന ശൂന്യതാ നാർഥതേതി വിദ്ധി തത്പരമം പദമ് .. 12
സ്വസംവിന്മാത്രവിശ്രാമ/വതാമ-മനസാം സതാമ് .
ന സ്വദന്തേ ഹി വിഷയാഃ പയാംസി ദൃഷദാമിവ .. 13
നിരോധപദമാപന്നോ നിർമനാ മൗനമന്ഥരഃ .
സ്വഭാവേ സ്ഥിത ഏവാസ്തേ ചിത്രേ കൃത ഇവാത്മവാൻ .. 14
സർവാർഥമർഥരഹിതം മഹദേവ പരാണുവത് .
അശൂന്യമേവ ശൂന്യാത്മ ഹൃദയം വേദ്യവേദിനഃ .. 15
അഹംത്വം ജഗദീഹാദി ദിക്കാലകലനാദി ച .
ജ്ഞസ്യ ജ്ഞാനാദി ശൂന്യാദി സ്ഥിതമേവ ന വിദ്യതേ .. 16
ജ്ഞേനാമലപദസ്ഥേന ദീപേനേവ നിരസ്യതേ .
തമോ ഹാർദം തഥാ ബാഹ്യം രാഗദ്വേഷഭയാദി ച .. 17
രജോരഹിതസർവാശം സത്ത്വാത്പാരമുപാഗതമ് .

അസംഭവത്തമോരൂപം പ്രണമേത്തം നൃഭാസ്കരമ് .. 18
ഭേദപ്രവിലയേ ജാതേ ചിത്തേ ചാദൃശ്യതാം ഗതേ .
യാ സ്ഥിതിഃ പ്രാപ്തബോധസ്യ ന വാഗ്ഗോചരമേതി സാ .. 19
ദദാത്യേതന്മഹാബുദ്ധേ നിർവാണം പരമേശ്വരഃ .
അഹർനിശം പരമയാ ചിരം ഭക്ത്യാ പ്രസാദിതഃ .. 20
ശ്രീരാമ ഉവാച .
ഈശ്വരഃ കോ മുനിശ്രേഷ്ഠ കഥം ഭക്ത്യാ പ്രസാദ്യതേ
ഏതന്മേ തത്ത്വതോ ബ്രൂഹി സർവതത്ത്വവിദാം വര .. 21
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഈശ്വരോ ന മഹാബുദ്ധേ ദൂരേ ന ച സുദുർലഭഃ .
മഹാബോധമയൈകാത്മാ സ്വാത്മൈവ പരമേശ്വരഃ .. 22
തസ്മൈ സർവം തതഃ സർവം സ സർവം സർവതശ്ച സഃ .
സോഽന്തഃ സർവമയോ നിത്യം തസ്മൈ സർവാത്മനേ നമഃ .. 23
തസ്മാദിമാഃ പ്രസൂയന്തേ സർഗപ്രലയവിക്രിയാഃ .
അകാരണം കാരണതോ ഗതയഃ പവനാദിവ .. 24
അനിശം പൂജയന്ത്യേതാഃ സർവാഃ സ്ഥാവരജങ്ഗമാഃ .
യഥാഭിമതദാനേന സർവേ തേ ഭൂതജാതയഃ .. 25
സുബഹൂന്യേഷ ജന്മാനി യഥാഭിമതയേച്ഛയാ .
യദാ സംപൂജിതസ്തേന പ്രസാദമധിഗച്ഛതി .. 26
പ്രസന്നഃ സ മഹാദേവഃ സ്വയമാത്മാ മഹേശ്വരഃ .
ബോധായ പ്രേരയത്യാശു ദൂതം പൂതം ശുഭേഹിതൈഃ .. 27
ശ്രീരാമ ഉവാച .
ആത്മനാ പരമേശേന കോ ദൂതഃ പ്രേര്യതേ മുനേ .
സ ദൂതോ ബോധനം വാപി കരോതി വദ മേ കഥമ് .. 28
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ആത്മസംപ്രേരിതോ ദൂതോ വിവേകോ നാമ നാമതഃ .
ഹൃദ്ഗുഹായാം സദാനന്ദസ്തിഷ്ഠതീന്ദുരിവാമ്ബരേ .. 29
സ ഏഷ വാസനാത്മാനം ജന്തും ബോധയതി ക്രമാത് .
സംസാരസാഗരാദസ്മാത്താരയത്യവിവേകിനമ് .. 30
ബോധാത്മൈഷോഽന്തരാത്മൈവ പരമഃ പരമേശ്വരഃ .
അസ്യൈവ വാചകോ നാമ പ്രണവോ വേദസംമതഃ .. 31
ജപഹോമതപോദാനപാഠയജ്ഞക്രിയാക്രമൈഃ .
ഏഷ പ്രസാദ്യതേ നിത്യം നരനാഗസുരാസുരൈഃ .. 32
ദ്യൗർമൂർധാ പൃഥിവീ പാദൗ താരകാ രോമരാജയഃ .
ഭൂതാന്യസ്ഥീനി ഹൃദയം വ്യോമാസ്യ പരമേശ്വരഃ .. 33
സർവത്രൈഷ ചിദാത്മത്വാദ്യാതി ജാഗർതി പശ്യതി .
തേനൈഷ സർവതോലക്ഷ്യകരകർണാക്ഷിപാദഭൃത് .. 34
വിവേകദൂതമുദ്ബോധ്യ ഹത്വാ ചിത്തപിശാചകമ് .
ആത്മനഃ പദവീം സ്ഫാരാം ജീവഃ കാമപി നീയതേ .. 35
ത്യക്ത്വാ സർവവികല്പൗഘാന്വികാരാനർഥസംകരാൻ .

പൗരുഷേണാത്മനൈവാത്മാ സ്വയമേവ പ്രസാദ്യതാമ് .. 36
ഭ്രമന്മനഃപിശാച്യേഽസ്മിൻകല്ലോലജലദാകുലേ .
സംസാരരാത്രിതിമിരേ സ്വാത്മൈവാപൂർണചന്ദ്രമാഃ .. 37
അഗാധമരണാവർതകല്ലോലാകുലകോടരേ .
തൃഷ്ണാതരങ്ഗതരലേ സ്വമനശ്ചണ്ഡമാരുതേ .. 38
മഹാജഡലവാധാരേ സംസാരവിഷമാർണവേ .
ഇന്ദ്രിയഗ്രാമഗഹനേ വിവേകഃ പോതകോ മഹാൻ .. 39

പൂർവം യഥാഭിമതപൂജനസുപ്രസന്നോ
ദത്വാ വിവേകമിഹ പാവനദൂതമാത്മാ .
ജീവം പദം നയതി നിർമലമേകമാദ്യം
സത്സങ്ഗശാസ്ത്രപരമാർഥപരാവബോധൈഃ .. 40

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ വിവേക-മാഹാത്മ്യം നാമാഷ്ട-ചത്വാ-രിംശഃസ് സർഗഃ .. 48 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
16.12.2023